

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו

שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: מבחן המטריצות הסטנדרטיות של רייבן (Raven's Progressiv Matrices)

פותח בשנת: 1977, על ידי: רייבן, קורט ורייבן (Raven, Court, & Raven, 1977).

תורגם לעברית בשנת: לא צויין, על ידי: לא צויין.

1	מטרת הכלי	מטרת המבחן לבדוק רמה קוגניטיבית כללית לא מילולית, ולהעריך את התפתחות תהליכי החשיבה מן הרמה הפשוטה ביותר ועד לחשיבה אנלוגית. מבחן זה מקובל בשימוש לבדיקת הרמה הקוגניטיבית באוכלוסייה בעלת מוגבלות שכלית (Lifshitz & Glaubman, 2004). במחקר של ארית חן (2016) המבחן שימש לבחינת האינטליגנציה הפלואידית באמצעות מבחן המטריצות הצבעוניות (CPM- Raven, 1956) והסטנדרטיות (SPM - Raven, 1958) של רייבן. במחקרה של נעה בוסתן (2018), המבחן שימש לבדיקת האינטליגנציה הפלואידית. במחקרה של אסתר פרוינדליך (2020), המבחן שימש לבדיקת הרמה הקוגניטיבית הבסיסית באמצעות מבחן המטריצות הצבעוניות של רייבן (CPM- Raven, 1956).
2	סוג כלי המחקר	מבחן מטריצות
3	אוכלוסיית היעד	במחקר של שושנה ניסים (2014) נוער ומבוגרים בגילאי 16-62 שנים. במחקר של ארית חן (2016) ילדים מתבגרים ומבוגרים בגילאים 10-40. במחקר של נעה בוסתן (2018), מתבגרים ומבוגרים עם תסמונת דאון (IQ = 50-70), בארבע קוהורטים: מתבגרים (גילאי 16-21), מבוגרים (30-45), גיל העמידה (46-59), וגיל הזהב (60+). במחקר של איילת שחר (2020), מבוגרים (31-60) עם אבחנה כפולה של מוגבלות שכלית והפרעה נפשית של סכיזופרניה או הפרעת אישיות. במחקרה של אסתר פרוינדליך (2020), צעירים (16-21) ובוגרים (22-40) מהמגזר החרדי עם מש"ה וללא מש"ה.
4	אופי הדיווח	לא רלוונטי במבחנים
5	מבנה הכלי	הנוסח הסטנדרטי כולל חמש סדרות (A,B,C,D,E), כשכל סדרה כוללת 12 פריטים המופיעים בדרגות קושי עולות. בכל פריט מתבקש הנבדק למצוא את הפריט המתאים מתוך 6 או 8 מסיחים מוצעים להשלמת המטריצה. הנוסח הצבעוני אשר נעשה בו שימוש במחקר של ארית חן (2016) ובמחקרה של אסתר פרוינדליך (2020) כולל 3 תתי מבחנים כאשר בכל אחד 12 פריטים (סה"כ 36 פריטים). כל אחת מהשאלות מזכה את הנבדק בנקודה. במידה והיו שמונה טעויות בסט אחד, הופסק המבחן.
6	סוג סולם המדידה	טווח הציונים האפשרי הינו 0-60 כאשר מועברת הגרסה הסטנדרטית בלבד. כאשר

		מועברת הגרסה הצבעונית והסטנדרטית, לכל גרסה (3 סדרות) טווח ציונים אפשרי של 0-36.
7	סוג הפריטים בכלי	מטריצות של 6 צורות המשלימות צורה.
8	אורך הכלי	60 פריטים, מחולקים ל-5 סדרות של 12 פריטים. בגרסה הצבעונית, 36 פריטים, מחולקים ל-3 סדרות של 12 פריטים.
9	מהימנות	מהימנות (מקורית) אלפא $\alpha = .83$. במחקר של ניסים (2014) נמצאה מהימנות אלפא $\alpha = .81$.
10	תקיפות	לא צויין.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
<u>581</u> למחקר המלא	שושנה ניסים (2014). טרילוגיה של תופעת המנהיגות באוכלוסיה בעלת מוגבלות שכלית: כישורים, סגנון מנהיגותי ויחסי הגומלין בין מנהיגים למונהגים. עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה" בבית הספר לחינוך אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: פרופ' חפציבה ליפשיץ וד"ר יוסף קליין.
<u>615</u> למחקר המלא	אירית חן (2016). נתיבי התפתחות האינטליגנציה והזיכרון בתקופת ההתבגרות והבגרות בקרב בעלי מגבלה שכלית - בהשוואה לבעלי התפתחות תקינה - שלושה נתיבים אפשריים: לקוי, מקביל או מתמשך. עבודת גמר כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה" בבית הספר לחינוך אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: פרופ' חפציבה ליפשיץ ופרופ' אלי וקיל.
<u>628</u> למחקר המלא	נעה בוסתן (2018). התפתחות האינטליגנציה והזיכרון בקרב מתבגרים ומבוגרים עם תסמונת דאון בזיקה לשלושה נתיבים: לקוי, יציב או מתמשך (מפצה) ותרומת גורמים אנדוגניים ואקסוגניים למדדים אלה. עבודת גמר כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה" בבית הספר לחינוך אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: פרופ' חפציבה ליפשיץ.
<u>890-64-2018</u> למחקר המלא	איילת שחר (2020). נרטיבים של סיפורי חיים מפי מבוגרים עם אבחנה כפולה של מוגבלות שכלית והפרעות נפשיות: זהות אישית, איכות חיים ואוריינטציית עתיד. עבודת גמר זו מוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך (MA), בבית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן. בהנחיית: פרופ' בתיה חפציבה ליפשיץ.
<u>890-106-2018</u> למחקר המלא	אסתר פרוינדליך (2020). התפתחות השפה הליטראלית, הפיגורטיבית והנרטיבית בזיקה להתפתחות האינטליגנציה בקרב מתבגרים ומבוגרים עם מוגבלות שכלית-בהשוואה לנבדקים עם התפתחות תקינה במגזר החרדי: נתיב לקוי, יציב או מתמשך (מפצה). עבודת גמר כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה" בבית הספר לחינוך אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: פרופ' בתיה חפציבה ליפשיץ ופרופ' נירה משעל.

- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)

מבחן מטריצות של רייבן

Raven, Court, & Raven, 1977

שם התלמיד/חניך _____ תאריך לידה _____

שם ביה"ס/מסגרת _____ כיתה/קבוצה _____

מטרה : בדיקת רמה שכלית כללית לא מילולית

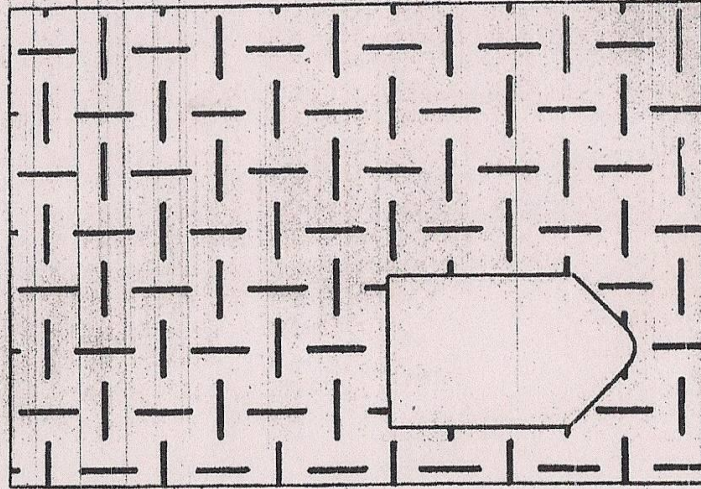
הנחיות להעברת הכלי וציון וקידוד התשובות :

1. להציג בפני הנבדק כל סט (סה"כ חמישה סטים) בנפרד.
 2. להציג את התמונה הראשונה כאשר החלק התחתון שלה מכוסה.
 3. אומרים : "בתמונה הגדולה חסר חלק. איזה חלק חסר?"
 4. מסירים את הכיסוי. הנבדק צריך להצביע על החלק החסר.
 5. בכל סט על הנבדק למצוא את התמונה המתאימה בין האפשרויות השונות.
- חשוב להנחות את הנבדק למצוא את התמונה המתאימה בין האפשרויות השונות.
- יש לכתוב בטבלה את תשובתו של הנבדק. רק לאחר מכן לבדוק האם הנבדק שגה או ענה נכון.
- הציון : כל פריט מקבל נקודה אחת.
- אם הנבדק טועה בשמונה פריטים ברצף יש להפסיק את המבחן.
- להלן הטבלה :

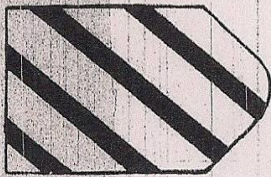
set	פריטים	תשובה נכונה	התשובה שהנבדק ענה	נכון/לא נכון
A	A1	4		
	A2	5		
	A3	1		
	A4	2		
	A5	6		
	A6	3		
	A7	6		
	A8	2		
	A9	1		
	A10	3		
	A11	4		
	A12	5		
			סה"כ ציון	

SET A

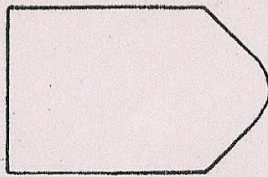
A1

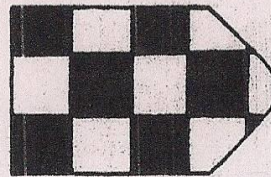
1

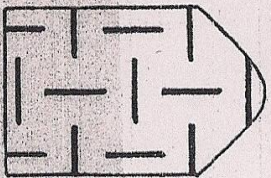
2

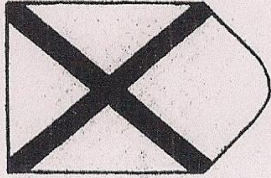
3

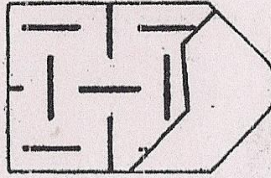
4

5

6

דוגמאות מתוך מבחן המטריצות הצבעוניות של ריבן

(Coloured Progressive Matrices; Raven, 1956)

